

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Rebus Gestis Beati Aloysii Gonzagæ E Societate Iesv

Marchetti, Annibale

Florentiæ, 1687

Capvt II. Aspera corporis tractatio, ac severa sensuum custodia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43962

CAPVT II.

*Aspera corporis tractatio, ac serua
sensuum custodia.*

Orpus suum non tam ut in seruitutem redigeret, quam ut in eam retineret, suæque conditionis commonefaceret, asperè sepe, ac durè tractabat: eique universam ademerat non imperandi modo, verum etiam & impetrandi quilibet facultatem, factus illi prorsus inexorabilis. Cilicij ex seta equina, vel ferro in fila tenuato contextis, flagellis insuper, alijque id generis supplicij illud quam posset frequentissime excruciat: nec alio magis in eam re doloris sensu afficiebatur, quam quod sibi gravius sæuendi minimè potestas fieret: nullæ enim illi prope modum videbantur (uti cuidam ex suis intimis aliquando aperuit) quas pœnas tum caperet, ad eas, quas in priori vitâ susceptisset. Vnum tamen sibi solatio superesse aiebat, quod Religiosam vitam obedientiæ munere nauicula haud absimilem crederet, in qua æquè vectores, qui vacui desideant, ac nautæ qui remis

Corpori suo inexorabilis.

Religiosa vita nauicula similis.

L 2

incum-

incumbant, & navigium impellant, progrediantur. Sæpè ieiunium solo pane, & aquâ contentus tolerabat: idque præsertim ijs diebus, quibus ad consueta, & mitiora ieiunia urgent ecclesiasticæ sanctiones.

Magistri
permisso
sæpe solo
pane & a-
qua refici-
tur.

Tunc enim Magistri permisso nec obsonij quidquam ad panem adhibebat, nec vino utebatur: quo tempore cum Magister aliquando intentis in eum oculis animaduertisset, totâ eum mensâ propemodum gustasse nihil, ad se adesse iusso uti in posteriore mensâ accumberet, & quidquid appositum esset, comederet, imperavit. Id cum statim, ac bonâ mente fecisset Aloysius, quidam per iocum a mensâ redeuntem aggressus, o præclarum, inquit, ieiunij genus! abstinere, ut deinde iucundiùs comedas, ipsamque inediam cœnæ facere condimentum. Cui ille, quid agas?

Psal. 72° inquit, *Vt iumentum factus sum apud te, & ego semper tecum.* Haud obscure significans operæ pretium esse, vel iumentorum simplicitatem affectare, ut cum Deo esse, & Christum cæcâ illâ, ac simplici obedientiâ gaudentem, planèque triumphantem portare merearis.

Sensuum
custodia.

Sensus omnes, ut ad religiosæ modestiæ leges componeret, laborandum illi non fuit: siquidem in antiquo vivendi genere moderandis eorum frenis probè doctus, in novo illos, ut adhi.

adhiberet potius, quam ut cohiberet (adeo frequenter sese a sensibus avocabat) stimulis adigendus erat. Atque ut locum hunc breviter perstringamus, ac de singulis aliquid delibemus; oculos, atque aures, quos consuetos tartarei hostis aditus noverat, solertissimam custodiam tuebatur. Illud argumento sit, quod cum tertium iam mensem in communi triclinio cibum cum reliquis caperet, nondum tamen didicerat, ubi Sacerdotes, ubi domus Rector sederet: quare iustus librum quendam e Rectoris loco, ubi fuerat relictus, desumere; antea ubi nam ei locus esset, moneri debuit. Pari ratione, cum saepius consuetam tyronum villam unam cum ceteris, uti assolent, animi causam rusticatum isset, incidit aliquando, ut Magistri iussu aliam quandam inluctam adirent: unde domum reversus, cum ex eo quaereretur, utra illi potior visa esset, haesit primo attonito similis, unam eandemque hanc esse arbitratus, atque illam, ad quam saepius accesserat: cum tamen inter se nullam in re propemodum convenirent. Postquam vero secum ipse utramque coepit recolare, simulque conferre, hoc inter antiquam, & novam interesse meminuit, quod in hac sacellum viderat (his enim rebus tantummodo oculos permittebat) in illam minus. Ad Magistrum aliquando

L 3 an.

Oculorum
atque au-
rium.

Tertium post
mensem Re-
ctoris locum
in triclinio
ignorat.

Binam villam
unam ex in-
curia pu-
tat.

Scrupulo
angitur,
quod assi-
dentē casu
spectasset.

anxius venit, petijtque ut infixam animo reli-
gionem, quā haud modicē torqueretur, exime-
ret. Ea erat, quod cum casu atque aliud agens,
obtutu in assidentem dilapso, quid rei ageret,
semel, iterumque spectasset, verebatur, ne id ex
pravā in aliena inquirendi cupiditate profici-
scretur: adiecitque se ad eam usque diē (quar-
tum verò iam mensē, cum ibi esset, inierat)
alijs nunquam, ob neglectam oculorum custo-
diam, conscientiae stimulis agitatum.

Nulla stu-
dio nisi ex
lectia au-
diendi, te-
nebatur.

Quod verò ad aures attinet, pari eas custo-
diā sepeferat. Nullo res novas cognoscendi stu-
dio tenebatur, nisi de Patriā perferrentur: eo
nomine Cælum indicabat, cuius civitate in sa-
cro Baptismatis fonte donatus, terram hanc
universam semper peregrinus incoluit, ac bar-
baram habuit. Si quid novi aliquando contingeret,
ab alijs in medium afferri, quod ad Di-
vinam gloriam minùs commodè referri posset;
ipse vel sermonem ad meliora sensim derivare
nitebatur, vel, si id auctoritas loquentis ne-
quaquam ferret, verba illa sibi invito accidere
silentio significabat.

De odora-
tis.

Odoratum pariter peruvigil custos observare
nō desijt: licet enim per hunc sensum ægrè mali
aliquid in mentē irrumpat, ita tamen fragrantiae
lenocinio aliquando illa corrumpitur, ut reli-
quos

quos sensus ad amicum hospitem admittendum
 seducat: quæ enim odore præcipiuntur, & vi-
 dere oculi, & tractare manus, & pernoscere
 reliqui sensus gestiunt. Inde odoramentorum
 usus non ultimum inter corruptelarum illece-
 bras locum obtinuit. Nunquam propterea, dum
 in Societate fuit, rem ullam odoratam naribus
 admovisse observatus est: quin etiam, dum pu-
 blicis Nosocomijs operam daret, quàm quisque
 pessimè inter ægros oleret, tam maxime ei in
 amore, ac delicijs erat: ad illum enim omnium
 primum accurrere, illi diutius inhærere, nullum
 tædij, nullum graveolentiæ indicium prodere,
 quin tantâ illum voluptate complecti, ut Chri-
 stum in eo latentem olfacere videretur.

Sensum gustus vili, austeroque cibatu usque
 adeo hebetaverat, ut eduliorum suavitatem,
 nullam perciperet: quare nec ullum in cibis de-
 lectum adhibebat, nisi ut quemque vilissimum,
 & maxime iniucundum caperet: quod cum sæ-
 pius observatum esset a ministris, æquè illis
 delicatioris cibi argumentum erat, lances ple-
 nas ab Aloysio referre, atque a ceteris vacuas.
 Nunquam animus unâ cum corpore eâdem in-
 mensâ accubuit: sed hoc in patinis relicto, ve-
 luti iumento ad præsepe alligato, ille vel ad Su-
 perum epulas ferebatur, vel lectioni intentus

Nunquam
 odoratum
 aliquid ol-
 fecisse vi-
 sus.

In Nosoco-
 mijs pessi-
 mè oleret
 bus maxi-
 me hære-
 bat.

De gustu.
 Huius præ-
 nè usum
 amiserat.

Delicati ci-
 bi argumē-
 tum erat
 reliquisse.

aliquod sibi inde nutrimentum quærebat. Illud etiam inter edendum in more ei fuit, ut manè fel Christo in poculo datum, vespere supremam eiusdem cœnam totidem mysterijs quot cibus instructam mente agitaret. Cibi verò, ac potionis modum non fame & siti, ac longè minùs voluptate, sed solâ necessitate, eâdemque summâ, finire solitus erat.

Sûma necessitas cibi modû præscribit.

De lingua

Postremò linguam etiam flagitiorum omnium conciliatricem arctè admodum contentèque habuit. Inter breviculas preces, quas e medijs occupationibus in Cælum vibrabat, illâ præ ceteris frequentius utebatur. *Pone Domine custodiam ori meo, & ostium circumstantia labijs meis.* Crebrò etiam duo D. Iacobi decreta in congressibus usurpabat, quorum alterum

Pl. 140.

Iac. 3. 2.

Iac. 1. 26

est: *Qui non offendit in verbo, hic perfectus est vir.* Alterum. *Si quis putat se religiosum esse, non refrenans linguam suam; huius vana est religio.* Quæ cum altè in animum demississet, mirum quantum silentij legibus observandis studuerit; cuius rei unicum testimonium subijciam, quod tamen instar plurimorum sit. In more institutoque positum est apud nostros, ut ex ædibus prodeuntes moneant, quò velint, Ianitorem; ut si qui eos accersitum veniant, quorsum inuestigandi sint, haud lateat. Igitur cum tyro-

nibus

nibus domo egressuris sæpè iter esset in domū ,
 quam vulgò dicimus Professam ; consuluit Ma-
 gitrum Aloysius , num otiosi verbi reus esset ,
 qui lanitorem moniturus diceret , *Peto Domum*
Professam , cum ad intelligentiam sat esset , *Peto*
Domum : quâ verborum avaritiâ æque linguam
 suam , ac suæ arcæ clavem avarus quisque , ob-
 servabat . Quia verò præcipua silentij laus est ,
 ut verba in publicum proditura componat ; nun-
 quam ex eius ore aliquid excidisse non antea
 ad libræ lancem impositum , ac diligenter ex-
 pensum , dicitur . Horâ quâ laxandæ mentis
 intentioni mutuam colloquium nostris permit-
 titur , haud alius illi sermo , præterquâ de Deo ,
 rebusque ad Deum , ac Superos pertinentibus .
 Quo tempore accuratus inter loquendum usque
 adeo erat , ac diligens , ut si quando , dum lo-
 queretur , menti quidpiam occurreret , quo , re-
 ticendum esse , quod instituerat , moneretur ;
 periodo in mediâ extemplo resistens , silentium
 faceret , nec ullis deinde suasionibus , ultra ut
 progredere , induci posset .

In hunc igitur modum sensus omnes par-
 temque sui inferiorem uniuersam in officio re-
 tinebat : ut autem illi etiam seruire genus obie-
 ctaret , vestitu maximè vili , ac neglecto uteba-
 tur : quin & siquid in totâ domo aliorum usu

tri-

Admirabi-
 lis verborū
 parcitas.

Non nisi
 de rebus
 Divinis lo-
 quitur .

Loquēs in
 mediâ pe-
 riodo in-
 terdum re-
 sistit .

Obsoletas
vetes in
suos usus
conuertit

Nova toga
idutus do-
let, sed de
hoc dolo-
re dolet
vehemen-
tius.

tritum obsoleverat, id ut in suos usus conuerteret, precibus impetrabat. Fuit tamen aliquando cum Magister, ne tyronis voluntas illa in re ita constaret, ut obedientiae facilitate amitteret (quâ scilicet demptâ vera constantia perit, & in obstinationem constantiae simulacrum, lapidescit) novam illi togam indui, tritâ depositâ, mandavit. Ea res malè illum initio habuit, sic ut non potuerit, quin aliquid concepti doloris astantibus promeret. Veritus tamen ne quem animi morbum dolor ille significaret, cum Magistro statim aperuit, ab eoque didicit, id etiam ex pravo aliquo sui ipsius amore, ac tuendi nominis studio posse profluere. Quo audito dies complures in id unum, omni cogitatione, curâque incubuit, ut intimos suæ mentis recessus attentissimè peruestigaret, obseruaretque, num in ijs aliqua sui opinio, quæ se plus nimio sibi conciliaret, penitus abstrusa lateret. Verùm cum nihil tale, omni adhibita diligentia, deprehendisset; ne tamen unquam ea pestis (quæ amoris sui nomine omnem impunè in animum perniciem infert) ad se aspirare posset, menses nonnullos Christi cædem, ac supplicia meditâdo recoluit: quo effectû est: ut ipse veluti tâti facinoris author in acerbissimum sibi odiû veniret, gravesq; in posterû, atq; implacabiles inimicitias indiceret. CA.